

Diena

Latvijas Republikas Laikraksts

mājai un
ģimenei

CETURTDIENA, 20. APRĪLIS, 1995
NR.92 (1186)
CENA — Ls 0,15

Šovakar
Vāgnera zālē
Ditas Krenbergas
solokonzerts

4.lpp.

Kozirevs —
Molotova palīgs

Ainārs Dimants — 2.lpp.

Kas rūp valdībai —
Latgales bankas vai
Latvijas ceļa attīstība?

Anita Smolenska — 3.lpp.

Žūrijas lēmums
ir vienprātīgs

MĀJAI UN ĢIMENEI — 5.lpp.

Kozireva draudi neattiecoties uz Baltijas valstīm

Janis Kulmanis

Rīga, 19.apr. Krievijas ārlietu ministra Andreja Kozireva izteiktā brūnā spēkā lietošanas varbūtība, lai aizsargātu krievvalodīgos iedzīvotājus ārzemēs, netiekot attiecināta uz Baltijas valstīm, šodien preses konferencē sacīja Latvijas ārlietu ministrs Valdis Birkavs pēc Krievijas vēstnieka Latvijā Aleksandra Raņņiha apmeklējuma Latvijas Ārlietu ministrijā. Tomēr šis ir apgalvojums, kas mūs dara uzmanīgus, sacīja V.Birkavs.

Kāpaskaidrojās A.Raņņih, brūnā spēkā lietošanas varbūtība apspriesta teorētiskā diskusijā par ārpolitikas pamatprincipiem un būtu galējais solis ārzemēs dzīvojošu krievu tautības cilvēku aizsargāšanai. Turklāt tas neattiecoties uz Baltijas valstīm. Savukārt Krievijas vēstniecības Latvijā izplatītajā paziņojumā par A.Raņņiha viesošanos Ārlietu ministrijā sacīta, ka «krievu politikājam darbiniekiem savos iekšējos forumos ir tiesības apspriest jebkurus jautājumus līdz pat hipotētiskai iespējai lietot spēku etnisko krievu dzīvības aizsargāšanai». Taču šajā gadījumā Latvijas bazas esot nepamatotas, kaut gan attiecībā uz Latvijas krievvalodīgo iedzīvotāju daļu saskaņā ar Latvijas likumdošanu patiešām esot mātāma šīs sabiedrības daļas nevienlīdzība un diskriminācija.

Krievijas militārpersonu izraidīšana nav paredzama No valsts izbraukušo skaits palielinās

Janis Kulmanis

Rīga, 19.apr. Lai gan aptuveni pirms mēneša pieņemtais lēmums par pirmās militārpersonas piespiedu izraidīšanu no Latvijas vēl joprojām nav izpildīts, grūti paredzēt, vai tas vispār notiks, jo pārkāpumi imigrācijas policijas un Pilsonības un imigrācijas departamenta (PID) sadarbībā. PID direktora vietnieks

Uģis Šulcs *Dienai* sacīja, ka bez imigrācijas policijas PID nespēj realizēt šo lēmumu, pārtraukt arī dzīvokļu pārbaudes, kuras, pēc Latvijas puses rīcībā esošās informācijas, būtu jādzīvo militārpersonām, kuru atrašanās Latvijā ir pretrunā ar Latvijas un Krievijas parakstītajiem līgumiem par armijas izvešanu.

Skat. Militārpersonu izraidīšana 8.lpp.

Atklāts Latvijas Arhitektūras muzejs

Vecrīgā Trīs brāļu telpās trešdien tika atklāts pirmais Latvijas Arhitektūras muzejs. Atklāšanas ceremonijā muzeja direktors Jānis Lejnietis teica, ka muzeja radīšanas ideja ir aptuveni sešus gadus veca, tā iekārtošana balstās uz vairāku entuziastu idejām un veikumiem. Muzejs savos fondos krās Latvijas arhitektu darbu oriģinālus (gan realizētus, gan nerealizētus projektus), veidos tematiskas vai personālas izstādes, vāks biogrāfiskus materiālus par arhitektūras meistariem un daudz ko citu, kas noderīgs Latvijas arhitektūras popularizēšanai. Attēlā: Jaunā muzeja direktors Jānis Lejnietis ar pirmo dāvoto eksponātu. Foto — Uldis Briedis, *Diena*

Nosaukti jauni Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieri

Toms Liepiņš

Rīga, 19.apr. Ar Valsts prezidenta un Triju Zvaigžņu ordeņa domes lēmumu pirmdien 57 sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem par nopelniem Tēvijas labā — ilgstošu, priekšzīmīgu un panākumiem bagātu darbu, kā arī par atsevišķiem izciliekiem darbiem Latvijas neatkarības atjaunošanas vai valsts tālākās nostiprināšanas un veidošanas laikā — nolemts piešķirt piecu pakāpju Triju Zvaigžņu ordeņu, *Dienu* informēja domes sekretāre Aija Dergačeva. Ši ir jau otrā reize pēc ordeņa atjaunošanas, kad tas tiek piešķirts.

Pirmoreiz — 1994.gada 18.novembrī — IV un V šķiras Triju Zvaigžņu ordeņu saņēma 19 cilvēki, šogad apbalvotās personas Triju Zvaigžņu ordeņu saņēms svinīgā ceremonijā 3.maijā. Atšķirībā no iepriekšējās reizes, kad tika pasniegti tikai IV un V šķiras ordeņi, šoreiz dome paziņojusi, ka piešķirtas visas piecas ordeņa šķiras.

Ar I šķiras Triju Zvaigžņu ordeņi apbalvoti Francijas Republikas Valsts prezidents Fransuā Mite-

rāns. Ar II šķiras ordeņi — SWH viceprezidents, bijušais premjerministrs Ivars Godmanis, bijušais Dānijas Karalistes ārlietu ministrs Uffe Elemans Jensens, Zinātņu akadēmijas viceprezidents Jānis Stradiņš un dzejnieks Imants Ziedonis.

III šķiras Triju Zvaigžņu ordeņi saņēms Latvijas Olimpiskās komitejas prezidents Vilnis Baltiņš, bijusi Dānijas Karalistes ārkārtēja un pilnvarotā vēstniece Latvijas Republikā Kirstena Mālinga Bieringa, Latvijas Operas un baleta teātra soliste Žermēna Heine-Vāgnere, žurnālists Dainis Ivāns, diriģents Imants Kokars, bijušais Vācijas vēstnieks Latvijā grāfs Hāgens fon Lambsdorfs, Latvijas ārkārtēja un pilnvarotā vēstniece Francijā Aina Nago-bade-Abola, komponists Raimonds Pauls, dzejnieks un Latvijas ārkārtēja un pilnvarotais vēstnieks Krievijā Jānis Peters un Latvijas vēstniece Somijā Anna Žigure.

Ar IV un V šķiras ordeņi apbalvotas 42 personas, viņu vidū — Alfrēds Jaumušans, Uldis Ģermanis, Jānis Klidzejs, Elza Radziņa, Uljana Semjonova, Auseklis Bauskē-nieks, kā arī citi valsti pazīstami un sabiedriski aktīvi cilvēki. ♦

Sagatavots projekts par bēgļu atpakaļuzņemšanu

Rīga, 19.apr. (BNS) Lai atrisinātu nelegālās migrācijas problēmas ar kaimiņvalstīm, Latvijas Ārlietu ministrija sagatavojusi līguma projektu par personām, kam nav atļaujas uzturēties otras puses teritorijā, atpakaļuzņemšanu, BNS informēja ministrijas valsts sekretāra vietnieks juridiskajās un konsularajās lietās Atis Sjanits.

Līgumprojektu visas trīs Baltijas valstis plāno apspriest 27.aprīlī Rīgā, tiekoties Latvijas, Igaunijas un Lietuvas ārlietu ministriju delegācijām. Tiek pieaicināti arī Iekšlietu ministrijas Imigrācijas polici-

jas un Pilsonības un imigrācijas departamenta pārstāvi. A.Sjanits pastāstīja, ka savu līguma projektu ir sagatavojusi arī Igaunijas Ārlietu ministrija, tādēļ tikšanās laikā delegācijas apspriedīs abus projektus un izteiks savus priekšlikumus, lai vienotos par galīgo projekta tekstu.

Kā zināms, Latvijas Ārlietu ministrija ir nosūtījusi notas ar priekšlikumu sākt sarunas nelegālās migrācijas jautājumam risināšanai ar Krieviju un Baltkrieviju.

Skat. Sagatavots projekts par bēgļiem 8.lpp.

Ugunsgrēkos šogad bojā gājuši 127 cilvēki

Valdis Francs, Aiga Pelāne

Rīga, 19.apr. Šogad Latvijā reģistrēti 1583 ugunsgrēki, bojā gājuši 127 cilvēki, to skaitā 5 bērni, trešdien preses konferencē informēja Iekšlietu ministrijas Ugunsdzēsības un glābšanas dienestu departamenta priekšnieks Juris Labis.

178 reizes konstatēta pērnās kūlas dedzināšana, šajā laikā nodegušas 24 mājas, 21 saimniecības ēka un divas noliikavas. Dedzinot kūlu, bojā gājuši viens cilvēks.

Valsts meža dienests (VMD) jau no 13.aprīļa ir noteicis ugunsdrošību laikposmu Latvijas mežos. Šajā laikā nedrīkst dedzināt pērno zāli, kurt ugunsgrākus mežu tuvumā, kā arī aizliegts dedzināt zarus, kas palikuši no meža ciršanas.

So noteikumu pārkāpējus ugunsdzēsēji var sodīt ar naudas sodu līdz 25 latiem. Valsts mežu dienestu virsmēzziņi var uzlikt naudas sodu līdz 150 latiem, bet 250 latu — vislielāko naudas sodu — par ugunsdrošības noteikumu pārkāpšanu var noteikt tiesa. Taču Valsts meža dienesta Meža departamenta meža aizsardzības un apsardzības nodaļas vadītājs Arnis Gertners preses konferencē informēja, ka naudu no vainīgajiem bieži nav iespējams piedzīt, jo viņi atsakās vai arī nav spējīgi sodu samaksāt.

Skat. Ugunsgrēkos bojā gājuši 8.lpp.

Masveida saindēšanās Japānā

Jokohamas dzelzceļa stacijā glābšanas darbu strādnieki, ģerbušies speciālos kostimos, dodas pārbaudīt negadījuma cētu. Foto — EPA—A.F.I.

Jokohama, 19.apr. (AP) Trešdien Japānas pilsētā Jokohamā, kas atrodas 30 kilometru no Tokijas, vairāk nekā 260 cilvēki saindējušies ar kādu nezināmu gāzi, kas nenoskaidrotu apstākļu dēļ izplatījies trijās lielākajās pilsētas dzelzceļa stacijās.

Policija izteikusies, ka šis negadījums veikts ar nodomu, bet attieksies minēt iespējamās vaininiekus. Šajā sakarā tikusi ierosināta kri-

minālieta. Jokohamas pilsētā saindēšanās ar nezināmo gāzi notika trīsdesmit dienas pēc līdzīga negadījuma Tokijas metro, kur no saindēšanās ar indīgo zarinu gāzi gāja bojā 12 cilvēki, bet medicīniskā palīdzība bija nepieciešama 5500 cilvēkiem. Par šo akciju tiek turēta aizdomās pastardienu sludināto Japānas reliģiskā sekta *Aum Shinrikyo*.

Pēc japāņu policistu domām,

nekas neliecinot par Jokohamas saindēšanās saistību ar traģēdiju Tokijas metro. «Zarins šeit nav arasts, un tāpēc mēs varam nebaidīties no iespējamām cilvēku upurēm.» Japānas parlamentā paziņojis valsts iekšlietu ministrs Hiromu Nonaka. Cilvēku saindēšanās simptomi ir savādāki, nekā tie mēdz būt, saindējoties ar zarinu gāzi. Jokohamas dzelzceļa stacijās saindē-

jušies cilvēki sūdzējies par acu asarošanu, klepu un sliktu dūšu. Neviens no nezināmās gāzes upuriem nebija zaudējis samaņu.

«Es esmu pārliecināts, ka tas nav zarinis. Tā varētu būt kāda rūpniecībā izmantojama ķīmiskā viela,» izteicās Ķīmisko un bioloģisko ieroču kontroles institūta pārstāvis no ASV Kails Olsons, kas patlaban atrodas Japānā. ♦

Mediķi draud maijā pārtraukt bezmaksas ārstniecību

Agita Bērziņa

Rīga, 19.apr. Tā kā joprojām nav sāktas valsts veselības aprūpes iestāžu finansēšana no speciālā budžeta, mediķi pauž bažas — lai šīs iestādes varētu turpināt pastāvēt, tās būs spiestas, sākot ar 1.maiju, medicīniskos pakalpojumus sniegt par maksu, trešdien preses konferencē teica Latvijas Ārstu biedrības (LĀB) priekšsēdētājs Andrejs Požarnovs.

LĀB, valsts veselības aprūpes iestāžu galveno ārstu un Medicīnas darbinieku arodbiedrības pārstāvi parakstījuši paziņojumu, kurā teikts, ka daļa līdzekļu — 14 miljoni latu — veselības aprūpes iestādēm ir jāsaņem no speciālā budžeta, kas veidojas, iekasējot akcijas nodokli par alkohola tirdzniecību.

Atbilstoši likumdošanai finansēšanai bija jāsaņem no 3.marta, taču joprojām tas nav noticis. Rezultātā gandrīz ir pārtraukta Latvijas Medicīnas akadēmijas klīnikas *Līnēzers*, Zobārstniecības centra, Traumatoloģijas un ortopēdijas slimni-

cas, Valsts līpīgo un seksuāli transmisīvo slimību centra finansēšana. Pārējo valsts medicīnas iestāžu finansēšana ir samazināta, tādēļ tuvākajā laikā iespējama bezmaksas medicīnas palīdzības apjoma samazināšana.

Trešdien veselības valsts ministrs Pēteris Apinis, Veselības departamenta direktors Ivars Eglītis, Valsts infekciju slimību slimnīcas galvenā ārste Ludmila Viksa tikās ar Ministru prezidentu Māri Gaili. Saņemts solījums pievērst iespējami lielu uzmanību veselības aprūpes finansēšanas problēmām, teica L.Viksa.

P.Stradiņa Valsts klīniskās slimnīcas galvenais ārsts Henriks Runds informēja, ka slimnīca šogad nav saņēmusi finansējumu valsts pasūtījuma ietvaros — 183 tūkstošus latu un mērķdotācijas veidā šā gada pirmajos divos mēnešos — 554 tūkstošus latu. H.Runds uzskata, ka tā turpināties var aptuveni vēl pāris mēnešus, tad jāizšķir, vai likvidēt daļu gultasvietu slimnīcā vai ieviest maksas medicīniskos pakal-

pojumus. Tas nozīmē, ka daļai slimnieku ārstēšanās slimnīcā vairs nebūs iespējama, uzskata H.Runds, jo vidēji vienas gultasdienas izmaksas Stradiņos pašreiz ir 9—10 latu.

Veselības departamenta direktors Ivars Eglītis pastāstīja, ka ir radīta teorētiskā bāze, lai varētu rea-

lizēt veselības aprūpes finansēšanas reformu — izstrādāt un apstiprināt trīs MK noteikumi. Lai reformu īstenotu, trūkst tikai minēto 14 miljonu latu, kuru izmantošana iekļauta visos plānos. «Ja naudas nebūs, sekas grūti paredzēt,» teica I.Eglītis. ♦

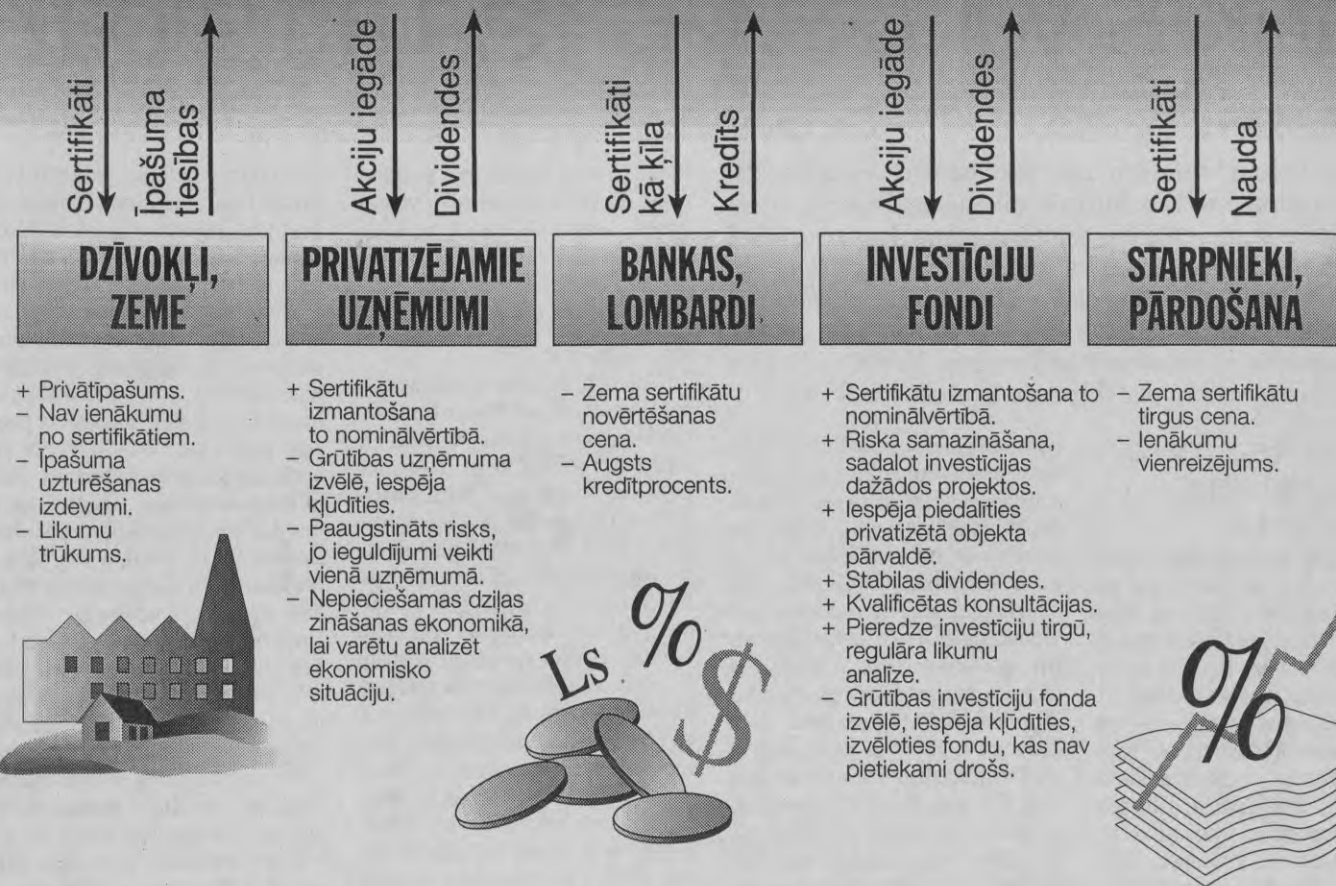
Pils iela 12, Tāl. 221133, Fax: 227530

Šodien Latvijā mainīgs mākoņu daudzums, vietām neliels lietus. Pūtīs rietumu vējš ar ātrumu 3—7 m/s. Gaisa temperatūra dienā no +7° līdz +12°C, naktī no -1° līdz +6°C. Medicīniskā laika prognoze — II (labvēlīga).

Skat. PID darbība 8.lpp.

SERTIFIKĀTU ĪPAŠNIEKI

Rīgas Investīciju fonds tika nodibināts 1994. gada sākumā un bija pirmais šāda veida fonds Latvijā. Pārdomāta un reāla investīciju programmas izvēle ir ļāvusi sekmīgi beigt pagājušo finansu gadu, un fonda akcionāri saņems dividendes. Fonda akcionāru pilnsapulce notiks šā gada 24. aprīlī, un tajā tiks pieņemts lēmums par izmaksājamo dividendu lielumu. Piedaloties pašreizējā valsts uzņēmumu privatizācijā un īstenojot veiksmīgi uzsāktu investīciju programmu, **Rīgas Investīciju fonds** veic akciju trešo emisiju. Akcijas Jūs varat iegādāties par naudu vai privatizācijas sertifikātiem. Pērkot akcijas par sertifikātiem, katru sertifikātu Jūs apmainīsiet pret **7 akcijām Ls 4 nominālvērtībā**, tādējādi Jūs sertifikātus izmantosit valsts noteiktajā nominālvērtībā. Izdevīgas ir akcijas ar fiksētu gada dividendi. To **nominālvērtība ir Ls 20**. Fiksētās gada dividendes līmenis par 1995. gadu ir 24%. Šīs akcijas var iegādāties tikai par naudu. **Rīgas Investīciju fondā** vienmēr saņemsit pilnīgu informāciju par fonda darbību. Nosteidzieties. Padomājiet. Mēs gaidām jūs vienmēr!

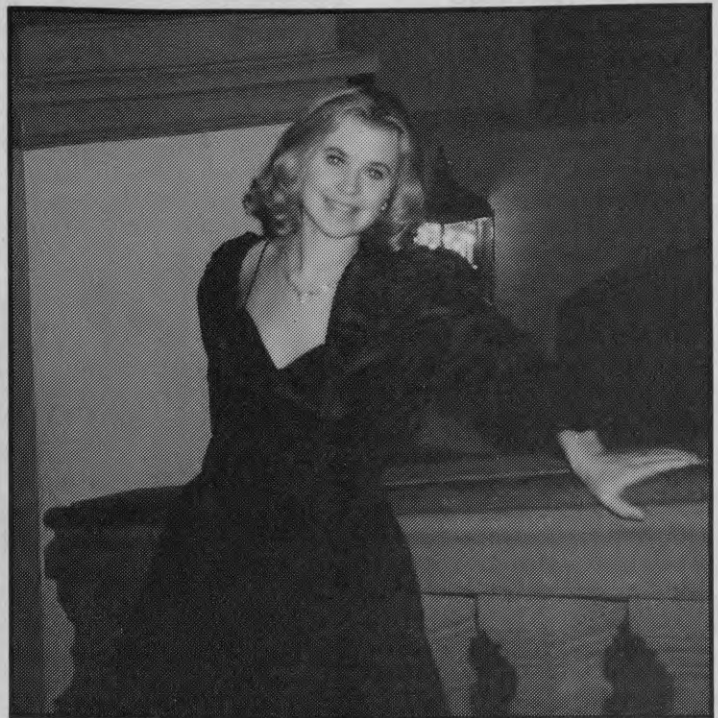
Akciju izplatīšanas punkti:
Elija iela 2/4, tālr. 224196.
Matīsa iela 60/62, tālr. 299752.
Maskavas iela 357, universālveikala «Dole» 1. stāvs.
Brīvības iela 409, universālveikala «Tallina» 1. stāvs.

MŪZIKA

Kā spēlēja Pāns?

Inese Lūsiņa, speciāli *Dienai*

Kopš iepriekšējā Ditas Krenbergas solovakara Vāgnera zālē pagājis gads. Pa šo laiku sagatavota jauna koncertprogramma un daudz muzicēts gan ārzemēs (Ēiro-pā, Skandināvijā, ASV un Kanādā), gan tepat, dažādās Latvijas pilsētās: Cēsīs, Jelgavā, Liepājā, Talsos. Lielā daļā šo koncertceļojumu — kopā ar Ingu Pētersoni. Kopā ar viņu un pianistu Armandu Ābolu pagājušā gada decembrī Dita uzstājusies pat ANO mitnē Nujorkā. Nozīmīga un interesanta bijusi piedalīšanās Hitcakeres muzikas festivālā, kas Vacijā ik gadus pulcē pasaules izcilos mūziķus. Festivāla mākslinieciskā vadība aicināja Ditu tajā koncertēt arī šovasar. Taču pats galvenais ir tas, ka liktenis dāvājis izdevību papildināt meistari-bu Šveicē pie izcilā flautista Orēla Nikolē. Šajā cilvēkā Dita Krenberga atradusi Skolotāju, kurš īpaši dziļi zina to, kas ir mūzika un tās būtība. Jaunā koncertprogramma, kuru Vāgnera zālē dzirdēsim šovakar, tapusi, raugoties nākotnē. Tā ir saistīta ar Ditas

Dita Krenberga. Foto no personiskā arhīva

Ditas Krenbergas
solokonzerts 20. aprīlī
plkst. 19 Vāgnera zālē

gatavošanās starptautiskajam flautistu konkursam Minhenē, šā gada septembrī: pieci no afišētajiem skandāriem tiks spēlēti tur.

Konkursi sniedz iespēju apgūt vēl neapziņotu repertuāru, izveidot jau krietni plašu repertuāra bibliotēku, kas ļauj izvēlēties flautai komponētus oriģināldarbus. Arī šajā programmā nebūs neviena pārlūkuma (ņemot F. Buzoni *Divertimento* orķestra pavādījuma autoraranzējumu klavierēm). Kopā ar pianistu Ventu Zilbertu vēl tiks spēlēti T. Bēma, A. Kazeļas, F. Martēna, H. Ditijs un A. Ruse-las skandāri, bet solo priekšnesumā — jaunatklājumi! — pie mums nepazīstamā mūsdienu komponista Kristobāla Halifera *Debla*, kas sacerēta andalūziešu dziedājumiem raksturīgajā *canto grande* formā, izmanojot kaut ko tik izsmalcinātu kā ceturtdaļtonus! Bet A. Ruseļa dažādo *Flautas spēlētāju* vidū tikšot portretēts pat Pāns. Stilu aspektā būs viss no romantisma līdz mūsdienu. Taču tā būs pirmā Ditas programma... bez Baha! ♦

FINANSES

Kas rūp valdībai — Latgales bankas vai Latvijas ceļa attīstība?

Turpinājums no 3. lpp.

«Man nešķiet nopietni, ka banka ar tādu kapitālu apkalpo valsts budžeta naudu.» *Vakara Ziņām* izteicies A. Veiss. *Alejas* komercbankas statūtkapitāls ir nedaudz lielāks par 2 miljoniem latu, bet pēc auditoru apstiprinātā 1994. gada pārskata pašu kapitāls (kapitāls, ņemot vērā peļņu un zaudējumus) šā gada 1. janvārī vairs ir 19 000 latu.

A. Piebalgs sarunā ar *Dienu* izteicās, ka diez vai šis jaunajums tiks izskatīts atsevišķi, bet ministri drīzumā varētu analizēt visu komercbanku drošību, jo ir dažas ministrijas konkursu izturējušās bankas, kas vēl joprojām nav iesniegušas gada auditu. (Acimredzot domāta *Banka Baltija* — A.S.)

Vasiljevs vairo Pupčenko, politiķi — *Latvijas ceļu*

Alejas bankas prezidente Janina Liepiņa telefonsarunā *Dienai* sacīja, ka paniku bankā radījis 1. aprīlī *Dienā* publicētais banku saraksts pēc pašu kapitāla, kā dēļ banka nespējusi laikus sagādāt skaidro naudu. (*Alejas* banka ar 19 000 latu tajā bija 39. vietā.) Taču pirms tam bijušas situācijas, kad norēķinu centrs saņem klientiem teicis, ka bankai nav naudas, lai gan patiesībā naudas nebija norēķinu centram, jo budžeta ieņēmumi pildās ļoti slikti. *Alejas* bankas padomes priekšsēdētājs J. Vasiljevs sarunā ar *Dienu* sacēla jebkā vairoja neseno Valsts ieņēmumu dienesta priekšnieku un kādreizējais Baltijas Transitu bankas viceprezidentu Juriju Pupčenko, kas

katrā ziņā centies budžeta kontus nepelnīt atņem *Alejas* bankai, lai dabūtu savai bankai.

Savukārt politiķi valdības atbalstu *Alejas* komercbankai kuluāros saista ar J. Vasiljevu, kas ir *Latvijas ceļa* aktivists Latgalē. Turklāt šī nav vienīgā reize, kad valdība izrādījusi pretimnākšanu *Alejas* bankai. Gundars Bērziņš (LZS) nesen nepalaida garām izdevību no Saeimas tribīnes pavaicāt, kur palicis pusmiljons latu, ko *Alejas* komercbanka ieguldījusi naftas kopuzņēmums *LatRosTrans*. Iepriekšējās valdības laikā notika asas diskusijas par to, vai *LatRosTrans* ir mērķtiecīgi pirkat kādas privātas bankas akcijas. Toreizējais valsts ierēdnis Edmunds Krastiņš kategoriski iebilda, uzskatot, ka šādas investīcijas neat-

bilst uzņēmuma darbības pamatmērķim un «pēc būtības ir valsts kapitāla nodošana privātai kontrolei, apējo likumdošanā noteikto privatizācijas kārtību». Kad pie teikšanas nāca jaunā valdība, uzņēmuma padome tomēr pieņēma lēmumu iegādāties *Alejas* bankas akcijas par 300 000 latu. Valsts ierēdnis fonda direktors un *LatRosTrans* padomes priekšsēdētājs Jānis Kositis *Dienai* teica, ka padome šo lēmumu pieņēmusi, jo *LatRosTrans* bijuši brīvi naudas līdzekļi un uzņēmumam bija jāmeklē sava banka (tobrīd *LatRosTrans* maksājumus sākuši kavēt *Latgales* akciju komercbanka). Tā kā bijis svarīgi jaunajā bankā nodrošināt ietekmi, *LatRosTrans* izšķīries par akciju pirkšanu šajā Daugavpils bankā. ♦

SPORTS

Vai zemestrīces sekas?

Kaspars Migla un Armands Beizters,
Dienas speciālkorespondenti Bratislavā

Bratislava, Pasauls čempionāts hokejā. B grupa. Latvija — Japāna 15:2 (8:0, 3:2, 4:0). Latvijas izlasei vārtus guva: Semjins, Fanduls, Belavskis — pa 2, Semjonovs, Tambijevs, Ignatovičs, Vitoliņš, Matičs, Bondarevs, Grundmanis, Semerjaks, Čudinovs.

Pēc uzvaras pār Poliju Latvijas hokejistu ieturēja malīti un atkal devās uz ledus halli, lai noskatītos slovaku maču ar dāņiem. Pirmās perioda bija līdzīgs, un komandas tā arī netika līdz vārtu guvumam. Mājiniekiem laukumā vairs nebija labākā aizsarga Švehlas, kas devies atpakaļ uz Florīdu, lai palīdzētu *panterēm* NHL ledus laukumā. Tāda bija vienošanās — noslēdzis izšķirošo maču ar Latviju, bet formalitātes lai kārtu komandas biedri. Starp viņiem teicams bija Peters Ščastins, kura kontā divi vārti. Pēc mača Jūliuss Šuplers atzina, ka daudz spēka esot panēmis mačs ar latviešiem un komandā joprojām valdot eiforiskas noskaņas. Jā, mums ar viņiem grūti spēkoties — valsts budžets hokejā atvēl 350 000 dolāru, izlasei esot 22 sponsori, bet mūsējiem ir tikai 8000 latu un viens *Lip-Lat*.

Patlaban šeit tiek apspriestas nā-

kamā B grupas čempionāta rīkotājkandidatūras. Pretendē Polija, Nīderlande, Latvija un Japāna. Tulpju zemē čempionāts notika pirms diviem gadiem un Eindhovenā esot spēlēts uz viena laukuma. Polijai priekšā Katovices deviņtūkstošvietīgā halli. Japāna pagaidām netiek nopietni ņemta vērā, jo gala rezultātā daudz ko izšķirs nauda un personiskie sakāri. Tomēr mūsu izredzes nav galīgi zemē metamas. Spēli ar japāņiem mūsējie sāka mazliet mainīt sastāvā — par aizsargu ir pārkvalificēts Semerjaks, laukumā kopā ar Sējeju tiek arī Grundmanis. Jau sestajā minūtē rezultāts ir 5:0. Otrajā trešdaļā šādā līmenī ar gūtajiem vārtiem pierakstījās arī Grundmanis. Spēles vidū Naumovs vārtos nomainīja Niki-tins, un katrs ielaida pa ripai. «Sa-usa» pagaidām ir Klodāns, kas tālāk par pietiku treneru pienākumu pildīšanu pagaidām nav ticis.

Par labāko mūsu izlasē tika atzīts Matičs.

Pārējie čempionāta rezultāti: Japāna — Lielbritānija 4:3, Dānija — Rumānija 9:4, Slovaķija — Nīderlande 13:4 (līdz ar to slovaķi oficiāli ir iekļuvuši A grupā). ♦

Kā Ličs piespēlē, tā vārti

Nacionālā hokeja līga, 18. aprīlis.
Penguins — *Rangers* 6:5 (2:2, 2:2, 2:1). Kal-lens 13:4, Stivenss 10, 11:2, Frensis 10, 11:1.
Sabres — *Whalers* 1:2 (1:1, 0:0, 0:1). Preslijs 13, Sandersons 16, Tērksots 16.
Islanders — *Norwiches* 5:2 (3:0, 1:1, 1:1). Kings 10:1, Ferraro 19, Millers 10, Makiniss 8:1, Pafijs 7:1, Sakiks 17, Makdermids 3.
Blues — *Canucks* 4:1 (3:1, 1:0, 0:0). Čeiss 7, Robertss 1, Laperis 10, Nortons 3, Dž.Kurtņols 16. ♦

Džonsons grib spēlēt Atlantā

Nacionālā basketbola asociācija, 18. aprīlis.
Maģiskais Džonsons ar sava aģenta Lona Rouzena starpniecību publiski izteicis vēlēšanos spēlēt ASV izlases sastāvā nākamā gada Olimpiskajās spēlēs Atlantā. Kā pierādījumu ar AIDS vīrusu inficētā Maģiskā lieliskajai kondīcijai Rouzens minēja *All Stars* komandas bilanci ārzemju turnējas (49—0), kā arī to, ka Džonsonam gan punktu, gan atlekušo bum-

bu, gan piespēļu skaits vidēji šajos mačos rakstāms ar divciparu skaitli. *USA Basketball* izlases sastāvu paziņos septembrī, bet treneris, domājams, Lenijs Vilkenš būs zināms jau vasarā.
Warriors — *Trail Blazers* 83:102 (Mullins 28). *Suns* — *Kings* 111:101 (Barklijs 28). *Spurs* — *Nuggets* 107:96 (D.Robinsons 30). *Pistons* — *Cavaliers* 85:76 (G.Hils 26). *Jazz* — *Timberwolves* 113:94 (Melouns 32). *Mavericks* — *Clippers* 104:91. ♦

NEKAD NEATSTĀJIET NENOSEGTUS VADUS!

FIRMAS "AHLSTROM" LĪSTES JŪMS PALĪDZĒS:

- ietaupīt laiku, veicot elektroinstalācijas darbus,
- nosēgt elektrības un telefona vadus, televizora antenas kabeli,
- pārveidot telpā esošo slēdžu un kontaktligzdu novietojumu un skaitu,
- izveidot mūsdienu telpu apdares dizainu.

AHLSTROM

Vairumtirzniecība • tālr. 587279

LIŠTE VL-45, IZGATAVOTA NO BADAUS, ELASTĪGAS PLASTMASAS

MONTĀŽAS KĀRBAS SLĒDŽU, KONTAKTLIGZDU, TELEFONU UN DATORU LIGZDU MONTĀŽAI

STURU UN SAVIENOŠOŠIE ELEMENTI

MULTIBANKA

SADARBĪBA AR LTN - SKONTO BANKU

IEPĒRK ZELTU

IZSNIEDZ KREDITUS PRET DARGMETALU UN DARGAKMENU IZSTRADAJUMU ĶĪLU

Elizabetes ielā 57. Tālrunis 282752, 289546. Fakss 8828232

Kendall MOTOR OIL

American

Firma no noliktavas Rīgā valūmā un mazumtirzniecībā realizē akumulatorus, motoreļļas un autoriepās ražotas ASV.

Rīgā, Stabu ielā 119. Tel. 275547, 528225. Rezeknē (246) 32683. Fakss (371) 7820391.

Dzīvokļu īpašnieku kooperatīvā sabiedrība **Augstskola**

PĀRDOD DZĪVOKĻUS JAUNCELAMĀS MĀJĀS ZIEPNIEKKALNĀ-2. CELTNIECĪBAS TERMIŅŠ — 3 MĒNEŠI. 2. 3. ISTABU DZĪVOKĻI AR IERĪKOTU VIRTUVI UN KLIENTA IZVĒLĒTU APDARI.

- stāva izvele iestāšanās kārtībā,
- gāzes, karstā ūdens skaitītāji,
- siltumu taupoša logu apdare, siltuma skaitītāji,
- iespējami kredīti uz 5 gadiem.

ZVANĪT PA TĀLR. 227175.

VIRTUVES MĒBELES

NO PRIEDS (295 Ls), NO OŠA (395 Ls), NO OZOLA (395 Ls)

Piegāde un uzstādīšana Jūsu virtuvē

IESPĒJA IEGADĀTIES UZ NOMAKSU

Paraugu izstāde Zinātņu Akadēmijas foajē (Turģeņeva ielā 19). Tālr.: 228773

LUKOIL

Baltija R

TEICAMA KVALITĀTE! VIŠĒLĀSTĪGĀKĀS CENAS!

PĀRDOD

BENZĪNU, KURINĀMO un DZĒL-DEGVIELU.

Tālr. 360858, 360712, 360930. Adrese: Rīgā, K.Valdemāra ielā 149, 6.st.

MEKLĒ TELPAS

labam veikalam Rīgas centrā

tālr. Rīgā: 292885, 273290

INTERBALTIJA-ALFA

Ar šķipsniņu mīlestības un piņģerotu fantāzijas...

Antra Krastiņa, speciāli Dienai

Gaišā un priecīgā noskaņā kino muzikālajā centrā *Bimini* aizvakar pulcējās konkursa *Kas ir Lieldienas bez olām* dalībnieki. Viņi bija sabraukuši no visas Latvijas — Preiļiem un Limbažiem, Balviem un Mežotnes, Mālpils un Siguldas, Jelgavas un Daugavpils, Valmieras un Valkas, Ogres un Jaunjelgavas, pat no Rīgas bija atnākuši. Un izrādījās, ka saimnieciskās nav tikai sievietes — dāmu un bērnu vidū grozījās arī dažāda gadagājuma kungi. Visus vienoja radošs gars, izdoma un fantāzija, kas jebkuru dienišķu darbību virtuvē no rutīnas pārvērs par svētkiem.

Svētku gaisotne valdīja arī *Bimini*. Žūrija ar acīm apēda vairāk, nekā spēja to izdarīt fiziski. Pēc pamatīgās degustēšanas piedāvāto ēdienu klāsts pat it kā nemaz nebija sarucis, un tad talkā tika aicināti visi klātesošie. Mēs, protams, arī tur bijām. Pilnīgi droši varam apgalvot, ka visi fantastiskie kulinārijas un konditorejas izstrādājumi, ko no-garšojām, kopā ņemot, tomēr nespēja atsvērt to mīlestību, sirsnību un labestību, ko sev līdzī bija atveduši konkursa dalībnieki. Jūtāmies kā pie draudzīgas saimes galdā. Jāsaka, ka šī sajūta cilvēku starpā tik bieži nevalda. Tāpēc mēs aicinām gan tovar svinības klātesošos, gan arī tos, kuri viesu vidū nebija palikt kopā pie saimes galdā, jo šī sajūta ir neatsverama, nav arī par naudu nopērkama.

Taisnības labad jāatzīst, ka no visiem žūrijas locekļiem profesionālu viedokli izteica tikai firmas *Anre* prezidente Anita Gribuste, restorāna *Vincents* šefpavārs Mārtiņš Ritiņš un *Bimini* bāra menedžeris Ilmārs Brīcis. Pārējie dvesām tikai dziļi izjustus oh un ah! Ikvienš no jums mūsu vietā būtu rīkojies tāpat!

Anna Jurisone no Mālpils (otrā no kreisās) *Bimini* ieradās ar groziņu rokās. Kas tajā iekšā? Annas kundze smaida — uzminiet! Ļam, Ļam — groziņš pilns ar miniklīnģerīšiem, kas apbūruši ar magonēm. Ielūgums uz konkursa noslēgumu bijis kā Lieldienu dāvana, tad vēl otra dāvana atskrejusi dienu pirms Lieldienām — trīs mazi kazlēni. Annas kūtiņā nu ir vienpadsmit kazas. Kazas sieru savās receptēs slavē *Vincenta* šefpavārs, bet Annas kundze iemācījusies to siet tikai nesen. Čaklo saimnieci no Mālpils *Bimini* sagaidīja patikams pārsteigums — viesu vidū viņa sastapa savus radniekus — Indru un Andi Staņevičius (attēlā — Annai blakus). Visi trīs atzīst — šādi konkursi jāriko biežāk, tad katrs var gan tā isti likt lietā kulināra prasmi, gan ar ilgi neredzētiem radniekiem satīties! Lai gan saka, ka vienā virtuvē divi pavāri nevarot saimniekot, Indra ar Andi teritoriju sadala draudzīgi — Andis tur saimnieko naktīs.

Mielasts Vincentā

Lapu salāti

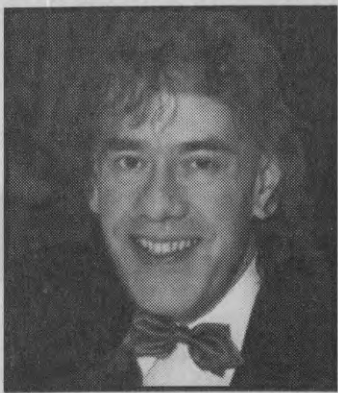
Neviens nekur nav dokumentējis, kas, kur un kad pirmais lietojis lapu salātus, bet droši vien tie bijuši senie grieķi un romieši. Viņi pirmie pārtika sāka izmantot eļļas un etiķi (ēģiptieši, piemēram, lietoja olīvu eļļu, lai pārvietotu smagus objektus).

Par salātu lapām un garšaugiem var rakstīt pat veselas enciklopēdijas, arī par tiem, kas tagad Latvijā ir pieejami. Salātu lapas — tā taču ir brīnišķīga vizuāla izrāde ar krāsām, garšām un formām. Salātu lapas ir tik viegli izaudzēt. Un tās tik ātri aug. Bet vēl ātrāk tās apēd, un — pats galvenais — tās ir tik ļoti veselīgas.

Vārds «salāti» tulkojums no latīņu valodas *herba salata* — garšaugu salāti. Itāļiem — *insalata*, bet angļi saka *salad*. Salātu bloda — tā ir vesela krāsu paleta no koši sarkanās līdz smagas bronzas un koši zaļām krāsām. Salātu miesa ir gan krējumiģi mīksta, gan kraukšķīga. Ari salātu garša ir dažāda — gan salda, gan rūgta, gan pipariņi asa.

Pavasaris ir mans mīļākais gada laiks. Un, kad salāti sāk augt un dod ražu, tad zinu, ka vasara ir klāt. Kad šis laiks pienāk, es esmu tik sajūsmas pilns un grūti novaldāms. Tāpēc nu es tagad iesaku — steigdzieties uz sēklu veikalu, kamēr tur vēl kaut kas ir nopērkams.

Es jums pastāstīšu kādu anekdoti par sevi. Tas bija vēl pavi-

Mārtiņš Ritiņš. Foto — Raitis Puriņš, Diena

sam nesen — man bija astoņpadsmit gadu, es biju mācekļs. Pēc pirmā mācību gada, kuru pavadiju, tīrot dārzeņus, katlus un pannas, saņēmu paaugstinājumu un varēju jau gatavot pirmos ēdienus un salātus. Atceros, pirmajos salātos, kurus pasniedzu, klienti bija atradīši vienu gliemezīti un atstājta blodu uz virtuvi atpakaļ. Jāsaka, ka mans šefs bija ļoti stingrs. Atļaujiet — nerakstīšu, ko viņš man teica, bet nekas labs jau tas nebija. Taču varēju no šim nepatīkamam izvairīties, ja būtu skalojama ūdeni iebēris mazliet sāls — gliemezītis būtu nokritis. Šefs divreiz vienu un to pašu kļūdu nepieļāva. Nākamajā dienā, kad šefs neskatījās, paņēmu salātus, ieliku blodā un sabēru ar sāli. Uz nakti pabāzu blodu zem galdā. No rīta šefs stāvē manī gaidā, es eju viņam

tuvāk un tuvāk, un man liekas, ka šefa cepure paliek aizvien lielāka un lielāka, bet es pats aizvien mazāks un mazāks. Lieta bija vienkārša. Salāti pa nakti bija pārvērtušies par istām lupatām, bet šefs iztīstīja lupatu no manis. Tomēr — cepuri nost — viņš arī apsveica mani par to, ka es vismaz esmu domājis par klientu interesēm.

Kad pērk salātus, izmeklēiet spirdzinoši kraukšķīgus un bez plankumiem. Salāti nav jāmazgā kā veļa, bet viegli jāskalo tekošā ūdenī. Ir ļoti svarīgi noslaucīt no salātiem visu ūdeni vai tos nosusināt centrifūgā. Atceros, mamma ielika salātus spīlveidrānā un tad tos dārzā vīcināja kā dzirnavu spārnus. Tad bieži vien kādam no mums, četriem brāļiem, nepelnīti tika auksta duša.

Ja salātus nelieto tūlīt, tie jāietin mitrā dvieļītī un jāieliek plastmasas maisiņā. Tad salātu lapas glabāties ledusskapī pat piecas dienas. Ēdienu gatavojot, ir svarīgi, lai ap lapām cirkulē gaiss. Ja salātus nenosusina, mērce pie lapām nepielip un jums iznāks tāda kā zupa, turklāt slapjas lapas ātri novist. Varu galvot, ka lapu salātu tirgotāji neko no minētā tirgū nedara. Pirms diviem gadiem ieraudzīju no rīta tirgū skaistus salātus, arī cena bija pieņemama: «Man, lūdzu, piecus kilogramus!» — «Piecus! Tik daudz! O! Tad tie maksās vairāk.» — «Kāpēc?» — «Tie nav nomazgāti.» Es savukārt saku, ka es negribu mazgātus sa-

lātus. — «Vienalga. Tie maksās dārgāk.» — «Ardiev!»

Salāti jau tāpat sastāv no ūdens, un tad vēl viņi grib man pierēķināt to netīro, duļķaino skalojamo ūdeni, kas galīgi sabaidz salātus, kamēr es tikšu līdz virtuvei.

Pēc lapu salātiem es sāku kārot jau ziemas beigās, kad redzu pirmās pieneņu lapas, meža kīplokus, diždadžus un kreses. Vasarā aizvien mazāk laika gribas pavadīt virtuvē, un lapu salāti tad ir tik izdevīgi, jo tos ātri var sagatavot. Izejvielas var būt pie rokas ledusskapī — redīsi, tomāti, vāritas olas, žāvētas zivis, cepeši, gaļa un sieri. Mājas vajadzētu būt daudz un dažādiem etiķiem un eļļām, no kuriem pagatavot vieglas mērces.

Par mērcēm. Latvieši parasti sarullē salātu lapas cieši jo cieši un, sagriežot tās ar nazi smalki jo smalki kā makaronus, uzkepē virsū smago, skābo krējumu, un rodas tas, ko es sauca par solankas salātiem. Ko te var sagrašot! Es gribu sagrašot katru atsevišķu lapu, katru garšaugu.

Kā vislabāko un visveselīgāko es iesaku olīvu eļļu. Taču es ļoti šaubos, ka tā eļļa, kas nopērkama mūsos tirgos, ir tīra olīvu eļļa. Salātiem noder arī valriekstu, riekstu vai mandeļu eļļa. Tās ir samērā stipras un aromātiskas, tāpēc mazbīšķip vien jāpiepildina pie salātiem. Mums vēl ir ļoti tālu līdz tādai eļļas izjūtai, bet ar pacietību viss nāks. Es varētu

piestāstīt vesulu lapaspusi par olīvu eļļu, jo to ir daudz un dažādas. Sortēz — pavisam īsi. Vislabākā un visdārgākā ir *extra virgin olive oil* — augstākā labuma jaunu olīvu eļļa. *Ordinary virgin olive oil* un *refined olive oil*. Tad vēl ir tas, ko mums te nereti iesmērē kā olīvu eļļu. Ari olīvu eļļas cenas un garšas svārstās tāpat kā vīnu cenas un garšas — katrā valstī tās ir savādas. Māgākas un saldākas olīvas ir Francijā, garšas ziņā stiprākas ir Spānijā un visspēcīgākas — Itālijā.

Etiķis. Ja jums mājās nav rīktīgi laba etiķa, tad labāk iesaku izmantot citronu sulu, nevis mūsu ražoto skābo etiķi.

Zaļo lapu salāti

Tie ir ikdienas salāti, ko var pasniegt ar dažādiem ēdieniem, un mēs *Vincentā* tos visbiežāk taisām vasarā, kad ēdienu gatavojam ārpusē uz ogļēm.

6 saujas salātu lapu, 1 maziņš sipoliņš, pusotra ēdamkarote sarkanvīna etiķa,

1/4 tējkarote sāls, 5 — 6 ēdamkarotes augstākā labuma jaunu olīvu eļļas, svaigi garšaugi — pētersīlis, majorāns, raudene, timiāns, baziliks — viss saplucināts.

Izvēlies salātus, lai tie būtu dažādi pēc krāsas, formas un garšas. Nomazgā lapas un nokrati no tām ūdeni, lai lapas nesabojātu. Ja lapas tūlīt pat nelietosi, ietin tās mitrā dvieļītī un patur ledusskapī līdz

pasniegšanas laikam. Sipoliņu smalki sagriež un samaisi ar etiķi un sāli, un ieklap tur vēl augstākā labuma jaunu olīvu eļļu. Salātus un izvēlētos garšaugus pirms pasniegšanas samitrini ar mērci un tūlīt pat pasniedz. Nekas nevar būt garšīgāks, atspirdzinošāks un vieglāks par šo gardumu.

Siltie spinātu salāti

1 sarkans sipols (plāni sagriežts), 3 šķēles franču batona (vienai personai), 6 ēdamkarotes augstākā labuma jaunu olīvu eļļas (ja nav, tad to, ko parasti lietojat), 8 — 12 melnās olīvas, 500 gramu trīs reizes nomazgātu spinātu,

2 kīpolku daiviņas (smalki sagriežtas), 1 ēdamkarote piparmētru (smalki sagrieztu), 2 ēdamkarotes etiķa, 170 g kazas siera, 100 g sēņu (viegli apceptas), 1 vārīta nolibota ola (vienai personai).

1. Uzpīndzelē uz maizes šķēlītēm olīvu eļļu un cep krāsnī 6 — 8 minūtes, kamēr tās kraukšķīgas un gaiši brūnas. 2. Izņem kodoliņus no olīvēm. 3. Saliec spinātus lielā blodā, apber lapas ar sipoliem, kīpolku, piparmētru, etiķi, kazas sieru, sēnēm. 4. Uzsilīdi olīvu eļļu, bet neatļauj tai dūmot. 5. Pārlej eļļu spinātu salātiem un atkal viegli apvilā.

Žūrijas komisijas visprofesionālākais vērtētājs Mārtiņš Ritiņš kopā ar 1.vietas ieguvēju Aigu Bitmani no Rīgas. Siltā un biežā zupa, kurai piepildināts *Verpoorten* olu liķieris, tika pasniegta izdomāta maizes klaipinā! Ēdiena oriģinālais noformējums un lieliskā garša iepriecināja gan žūriju, gan sāncensius!

Konkursa Kas ir Lieldienas bez olām uzvarētāji

Profesionāļu grupā — Aiga Bitmane
Amatieru grupā — Līga Seile,

Inta Indriksone,
Aleksandrs Gorbunovs,
Dzintra Bukava,
Inita Lielmane,
Antra Ozoliņa,
Andis Staņevičs.

Īpašs paldies par vakara perfektu norisi visiem *Bimini* darbiniekiem un konkursa sponsoriem — firmai L.D.V.

Lielās kārumniece — delverīgā un vienmēr smaidīgā Olga Rajecka un visos laikos un situācijās šarmantā Anita Gribuste. Konkursa dalībnieku sarūpētie ēdieni un dzērieni abām garšoja lieliski! Anita Gribuste teica, ka katrā restorānā jābūt «mēlei» — cilvēkam ar absolūtu garšas izjūtu. Tikai tāds profesionāls degustētājs varot izjust ēdienu tā vissmalkākajās niansēs. *Bimini* mēs visi darbojamies pēc viena principa — o, garšīgi, o, fantastiski, o, nekad muža kaut ko tādu neesmu baudījis (-jus)! Un tā arī bija! Foto — Raitis Puriņš, Diena

Konsultē restorāna Vincents direktors pavārs Mārtiņš Ritiņš, speciāli Dienai

6. Pārlec salātus uz šķīvjiem vai blodām, pārgriež olu uz pusēm un uzliec uz salātiem.

7. Ēdienu tūlīt pat pasniedz, kamēr spināti nav apvīti.

Cēzara salāti

3 daiviņas kīpolku, 1 krūze augstākā labuma jauno olīvu eļļu, 1 franču batons, 3 galviņas salātu lapas (nomazgātas un nožāvētas), pustējkarote sāls, 1/4 tējkarotes sauso sinepju, svaigi malti melnie pipari, 5 ķilavas, *Worcestershire* mērce, 2 olas, kas vāritas pusotru minūti, 1 citrona sula, 170 g itāļu cietā siera (*parmese*).

1. Marinē kīpolku olīvu eļļu

24 stundas, tad kīpolku izņem. To var izmantot citam ēdienam. 2. Sagriež batonu garos stieņos, uzpīndzelē tiem eļļu un apcep krāsnī jeb grīlī. 3. Saplēš salātu lapas gabaliņos, ja tās ir lielas. Ieliec lapas lielā blodā. 4. Uzkaisi lapām sāli, sausās sinepes un samaltus piparus, sagrieztas ķilavas un uzpīlini pāris pilienus *Worcestershire* mērci. Piepīlini puskrūzi olīvu eļļas. 5. Pārsit olu pāri salātiem, uzpīlini citronu sulu un samaisi salātus, lai pie lapām pielip mērce. 6. Sadali salātus pa šķīvjiem un uzrīvē sieru. 7. Ēdienu nekavējoties pasniedz galdā. Sie salāti *Vincentā* ir ļoti populāri. Sestdienas TV raidījumā *Mielasts ar Mārtiņu* rādīšu, kā tos praktiski sagatavot. ♦

Zīmējums — Romans Vitkovskis

